IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ Komisji Finansów Publicznych
(nr 74)
z dnia 2 lipca 2020 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Finansów Publicznych (nr 74)

2 lipca 2020 r.

Komisja Finansów Publicznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Henryka Kowalczyka (PiS)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła opinie komisji sejmowych o sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. (druk nr 396):

1. Opinia Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa o:
a) części budżetowej 41 – Środowisko:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
– dotacje celowe;
b) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 32 i 59;
c) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:
– 020 – Leśnictwo: dochody i wydatki,
– 925 – Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody: dochody i wydatki;
d) zadaniach z zakresu administracji rządowej i innych zadaniach zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – Budżety wojewodów;
e) programach wieloletnich w układzie zadaniowym;
f) państwowych osobach prawnych:
– Babiogórskim Parku Narodowym,
– Białowieskim Parku Narodowym,
– Biebrzańskim Parku Narodowym,
– Bieszczadzkim Parku Narodowym,
– Parku Narodowym „Bory Tucholskie”,
– Drawieńskim Parku Narodowym,
– Gorczańskim Parku Narodowym,
– Parku Narodowym Gór Stołowych,
– Kampinoskim Parku Narodowym,
– Karkonoskim Parku Narodowym,
– Magurskim Parku Narodowym,
– Narwiańskim Parku Narodowym,
– Ojcowskim Parku Narodowym,
– Pienińskim Parku Narodowym,
– Poleskim Parku Narodowym,
– Roztoczańskim Parku Narodowym,
– Słowińskim Parku Narodowym,
– Świętokrzyskim Parku Narodowym,

– Tatrzańskim Parku Narodowym,
– Parku Narodowym „Ujście Warty”,
– Wielkopolskim Parku Narodowym,
– Wigierskim Parku Narodowym,
– Wolińskim Parku Narodowym.

2. Opinia Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej o:
a) części budżetowej 21 – Gospodarka morska:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
– dotacje podmiotowe i celowe;
b) części budżetowej 22 – Gospodarka wodna:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
– dotacje celowe;
c) części budżetowej 62 – Rybołówstwo:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
– dotacje celowe;
d) części budżetowej 69 – Żegluga śródlądowa:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;
e) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 4, 8, 10, 19, 59, 66 i 88;
f) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 050 – Rybołówstwo i rybactwo:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;
g) zadaniach z zakresu administracji rządowej i innych zadaniach zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części budżetowej 85 – Budżety wojewodów;
h) programach wieloletnich w układzie zadaniowym;
i) państwowej osobie prawnej – Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie.

W posiedzeniu udział wzięli: **Sebastian Skuza** sekretarz stanu w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Małgorzata Golińska** sekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska wraz ze współpracownikami, **Anna Moskwa** podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej wraz ze współpracownikami, **Patrycja Szpak-Lichota** i **Krzysztof Woś** zastępcy prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wraz ze współpracownikami, **Marek Adamiak** p.o. dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi, **Marek Maj** p.o. dyrektor Departamentu Infrastruktury i **Paweł Trzaskowski** wicedyrektor Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Ksenia Angierman-Kozielska**, **Bogdan Wojtów** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Dzień dobry. Witam wszystkich nowo przybyłych. Witam ponownie członków Komisji. Próbne głosowanie, które pozwoli na stwierdzenie kworum. Proszę bardzo, uruchamiamy próbne głosowanie. Dziękuję. Proszę o wyniki.

Głos oddało 41 posłów.

Otwieram zatem posiedzenie Komisji Finansów Publicznych.

Na podstawie próbnego głosowania stwierdzam kworum.

Porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje rozpatrzenie opinii komisji sejmowych o sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. (druk 396) w zakresie opinii Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa i, po drugie, Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Równocześnie informuję, że posiedzenie zostało zwołane przez marszałek Sejmu na podstawie art. 198j ust. 2 regulaminu Sejmu. Wobec powyższego nie jest możliwe wprowadzenie zmian do porządku dziennego posiedzenia.

Informuję, że posiedzenie będzie prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość. Zgłoszenia do zabrania głosu proszę dokonywać poprzez sekretariat Komisji drogą mejlową lub telefoniczną.

Przystępujemy zatem do rozpatrzenia porządku dziennego. Kontynuujemy rozpatrywanie wykonania budżetu w częściach należących do właściwości innych komisji sejmowych. Posłowie członkowie Komisji Finansów Publicznych otrzymali opinie komisji oraz opracowania Biura Analiz Sejmowych wraz z materiałami NIK. Wszystko to znajduje się na iPadach w formie elektronicznej.

Przypomnę tylko, że rozpatrywanie opinii komisji sejmowych będzie odbywać się w następującym porządku: wystąpienie posła referenta i przedstawiciela komisji, wystąpienie posła koreferenta w imieniu Komisji Finansów Publicznych, wystąpienie przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli, następnie dyskusja, pytania i zapytania posłów oraz odpowiedzi dysponentów poszczególnych części budżetowych.

Przystępujemy zatem do rozpatrzenia opinii Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Cieszę się, że jest już widoczna pani Anna Paluch. Wobec tego oddaję głos pani poseł i proszę o zreferowanie opinii komisji. Proszę bardzo, pani poseł.

Poseł Anna Paluch (PiS) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, ile mam czasu?

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Tyle, ile potrzeba, ale oczywiście nie za dużo. Mówi się o konkretnych rzeczach. Apeluję tylko o…

Poseł Anna Paluch (PiS) – spoza składu Komisji:

Dziękuję bardzo. W takim razie postaram się krótko i węzłowato, ale konkretnie poinformować państwa o stanowisku Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. W części budżetowej 41 – Środowisko i w odpowiadających rezerwach, czyli w zakresie pozycji 32 i 59, szanowni państwo, wydatki, o których tu rozmawiamy, dotyczą 31 jednostek budżetowych i 23 parków narodowych, które zgodnie z ustawą o finansach publicznych mają status państwowej osoby prawnej. Szanowni państwo, dochody w części budżetowej 41 zostały zrealizowane w 120%. Głównym źródłem tych dochodów były przede wszystkim wpływy ze sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych. Szanowni państwo, jak wiadomo, cena tych uprawnień podskoczyła i można skonstatować, że nie tylko negatywnie ten wzrost cen uprawnień oddziałuje na ceny energii w Polsce, ale także odzwierciedla się po stronie dochodów, które – jak mówię – zostały zrealizowane w 120%. Dodajmy jeszcze, że ta aukcyjna sprzedaż uprawnień do emisji zamknęła się w kwocie 5 077 500 tys. zł w dziale – Gospodarka komunalna i Ochrona środowiska. Pozyskiwane były również dochody z opłat za użytkowanie górnicze i udostępnianie informacji geologicznej – to jest 226 500 tys. zł, wpłaty, które są przekazywane na Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, które później idą przez rezerwę celową w pozycji 59 – to jest 218 000 tys. zł. Jest również wpłata od Lasów Państwowych, która co prawda dotyczyła ostatniego kwartału 2018 r., ale spłynęła w styczniu roku 2019 zgodnie

z art. 58a ustawy o lasach. Przypominam, że to jest przekazywanie 2% od przychodów, które zamknęły się kwotą 43 000 tys. zł. One dotyczyły, jak mówię, ostatniego kwartału roku 2018, ale wpłynęły w roku 2019. Przypominam również, że od nowego roku, od 2019 r., te dochody – 2% od przychodów – Lasy Państwowe przekazują na Fundusz Dróg Samorządowych, a więc tych wpłat już więcej nie będzie. Szanowni państwo, również istotna kwota po stronie dochodów – to jest 72 500 tys. zł, które dotyczą opłaty recyklingowej. Przypominam, że na posiedzeniu komisji, kiedy zmienialiśmy ustawę o odpadach, była bardzo ożywiona dyskusja w tym względzie. Nie pozwoliliśmy na unikanie ponoszenia tych opłat od toreb plastikowych, bez względu na grubość tej torby opłata jest ponoszona i to zaowocowało takim właśnie wpływem w wysokości 72 500 tys. zł do budżetu państwa.

Szanowni państwo, jeśli chodzi o wydatki budżetowe, zaplanowane i wykonywane w ustawie, to pragnę przypomnieć, że wydatki w początkowej wysokości 413 000 tys. zł ostatecznie po zmianie planów doszły do 704 500 tys. zł, a wykonano je w łącznej kwocie 681 484 tys. zł, czyli w wysokości 97% planu po zmianach. To jest istotne, że to jest 30% więcej, jeśli chodzi o wykonanie, niż w roku 2018. Mówimy tutaj o kwotach z budżetu państwa, ale nie możemy zapominać o tym, że są również wydatki w ochronie środowiska z budżetu środków europejskich. One w zestawieniach zadań były ujmowane łącznie. To jest kwota 2 868 000 tys. zł w części 41, która dotyczy budżetu środków europejskich. To są w przeważającej części kwoty związane z wykonaniem programu operacyjnego „Infrastruktura i środowisko", części środowiskowej tego unijnego programu, bo pamiętamy, że on dotyczy również infrastruktury. Więc w części środowiskowej to jest kwota 2 868 000 tys. zł i to jest 98% realizacji planów.

Co do wydatków to przypominam, że w dziale 020 – Leśnictwo te wydatki dotyczyły Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych, czyli tej instytucji, która po stronie środowiska wdraża projekty z programu operacyjnego „Infrastruktura i środowisko". To są również dotacje dla Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych na sporządzanie planów zalesienia gruntów porolnych, na wielkoobszarową inwentaryzację lasów, na odszkodowania za szkody wyrządzone przez zwierzynę. Dotyczy to również wydatków związanych z funkcjonowaniem Biura Nasiennictwa Leśnego.

Kolejny dział, 750 – Administracja publiczna. Wydatki w nim wynosiły 128 700 tys. zł, to jest 96% realizacji tych wydatków. Między innymi są tam ujęte składki wynikające z członkostwa Polski w organizacjach międzynarodowych, zakupy usług, składka do Europejskiej Agencji Kosmicznej.

W dziale 801 – Oświata i wychowanie wydatki dotyczą szkół leśnych. To są szkoły zawodowe i technika leśne prowadzone przez ministra środowiska i w 99,5% te wydatki zostały zrealizowane. Głównie to są wydatki bieżące. Z tym również wiążą się wydatki w dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza, bo to dotyczy wydatków internatów przy szkołach leśnych.

W dziale 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska oczywiście mamy koszty funkcjonowania, po pierwsze, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. To jest ponad połowa wydatków w tymże dziale 900, a to jest również funkcjonowanie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i 16 regionalnych dyrekcji ochrony środowiska. A więc, proszę państwa, reasumując, cała polityka państwa prowadzona w zakresie egzekwowania standardów środowiskowych i przyrodniczych, czyli wykonanie ustaw procedowanych i uchwalanych przez Sejm, kosztowała w roku 2019 – co do funkcjonowania odpowiedzialnych za to instytucji – 406 364 tys. zł. To jest dział 900.

W dziale 925 – Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody mamy ujętą przede wszystkim dotację celową dla 23 parków narodowych na dofinansowanie zadań ochronnych, udostępnianie obszarów parków oraz na prowadzenie edukacji przyrodniczej. Jak państwo wiecie, parki po zmianie z 2011 r. posiadają status państwowych osób prawnych, czyli mogą same prowadzić gospodarkę finansową. Proszę państwa, te dochody, jeśli chodzi o te wszystkie 23 parki, rozkładają się w sposób nierównomierny. Mówię o dochodach własnych, które parki mogą pobierać za udostępnianie swojego terenu do celów turystycznych. Jest oczywiście również udostępnianie do badań naukowych, ale to nie owocuje takimi wpływami do budżetu. Szanowni państwo, tam, gdzie te atrakcje turystyczne są duże i gdzie ruch turystyczny

jest duży, tych dochodów w naturalny sposób jest oczywiście więcej, natomiast tam, gdzie tych atrakcji turystycznych jest mniej i dochody są niższe, to działanie parków opiera się głównie na tym wsparciu, o którym tutaj mówimy w dziale 925, które jest przeznaczone na wydatki tych jednostek. Szanowni państwo, bez tego wsparcia parki z pewnością nie poradziłyby sobie. Chcę powiedzieć, że łączne przychody 23 parków narodowych w omawianym roku z uwzględnieniem tych dotacji to jest kwota 286 617 tys. zł i z tego około jednej trzeciej to była właśnie omawiana tutaj dotacja z budżetu państwa.

Szanowni państwo, mam się streszczać, więc jeśli chodzi o zatrudnienie i wynagrodzenia, powiem, że przeciętne miesięczne wynagrodzenie (dotyczy to tych omawianych jednostek budżetowych, czyli 31 jednostek budżetowych i 23 państwowych osób prawnych) wynosiło 5865 zł, czyli nieco więcej niż w roku 2018.

Myślę, że Najwyższa Izba Kontroli będzie przedstawiała swoją ocenę. Ogólnie ocena Najwyższej Izby Kontroli jest określona jako „niebudzące zastrzeżeń".

Powiedziałabym jeszcze parę zdań na temat rezerw budżetowych. Rezerwa w pozycji 32 to jest zwrot gminom utraconych dochodów w związku ze zwolnieniem z podatku od nieruchomości w parkach narodowych i w rezerwatach przyrody oraz w związku ze zwolnieniem z podatków rolnego, od nieruchomości i leśnego przedsiębiorców o statusie centrum badawczo-rozwojowego. To są kwoty, o których właśnie mówię. Rezerwa została zaplanowana w wysokości 11 000 tys. zł i mniej więcej w połowie, to znaczy w wysokości 5412 tys. zł, ta rezerwa została rozdysponowana.

I druga rezerwa w pozycji 59. Przypominam, że chodzi tutaj o wpłaty na podstawie artykułu 410c ustawy – Prawo ochrony środowiska, czyli z funduszu narodowego i wojewódzkich ochrony środowiska, wpłaty na rezerwę budżetu państwa oraz na podstawie art. 253 ustawy – Prawo wodne, gdzie państwowa osoba prawna, czyli Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie również za pośrednictwem tejże rezerwy budżetowej wpłaca na dochody budżetu państwa. Ta rezerwa została zaplanowana w wysokości 308 325 tys. zł, a rozdysponowano ją w niespełna 80%, czyli na kwotę 243 111 tys. zł.

Wysoka Komisjo, panie przewodniczący, Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa wszystkie omówione tutaj dochody i wydatki opiniuje pozytywnie, w części 19 głosami za przy 9 wstrzymujących się, w części 18 głosami za i przy 8 wstrzymujących się. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Dziękuję bardzo, pani poseł. W imieniu Komisji Finansów Publicznych koreferat przedstawi pan poseł Stanisław Bukowiec, również zdalnie. Proszę bardzo.

Poseł Stanisław Bukowiec (PiS):

Dziękuję. Panie przewodniczący, szanowni państwo, chciałbym krótko zreferować opinię. Pani poseł Paluch przedstawiła szczegółowo informacje związane ze sprawozdaniem komisji. Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa na posiedzeniu 18 czerwca analizowała sprawozdanie. Była dość szeroka dyskusja. Głos zabierali przedstawiciele Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Klimatu i Ministerstwa Finansów, a także Najwyższa Izba Kontroli. Po zapoznaniu się z opiniami przygotowanymi przez Biuro Analiz Sejmowych komisja pozytywnie zaopiniowała sprawozdanie, podzielając uwagi i poglądy przedstawione w raporcie NIK. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Dziękuję bardzo. Przedstawiciele Najwyższej Izby Kontroli, proszę.

Wicedyrektor Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli Paweł Trzaskowski:

Dziękuję. Paweł Trzaskowski, wicedyrektor Departamentu Środowiska w NIK. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli wykonanie budżetu państwa w części 41 – Środowisko w zakresie dochodów było zgodne z założeniami przyjętymi w ustawie budżetowej na rok 2019 oraz w rozporządzeniu prezesa Rady Ministrów w sprawie przeniesienia planowanych dochodów i wydatków budżetowych, w tym wynagrodzeń, na rok 2019. Odnośnie do badania dochodów ustalono, że w polityce rachunkowości ministerstwa nie uregulowano od 2019 r. szczególnych zasad klasyfikacji zdarzeń dotyczących postępowania i księgowania dystrybucji wpływów z aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych.

Wydatki budżetu państwa zostały zrealizowane w sposób celowy. Stwierdzono jednak nieprawidłowości polegające na niezgodnym z przepisami zaklasyfikowaniu wydatków na przedsięwzięcia inwestycyjne w budynku ministerstwa na kwotę nieco ponad 700 tys. zł, a także niedokonaniu blokad na podstawie przepisów ustawy o finansach publicznych w sytuacji niewykorzystania środków pochodzących między innymi z rezerw celowych. Z kolei dla dwóch z trzech badanych zadań oraz dwóch z pięciu badanych podzadań ujętych w układzie zadaniowym wydatków zaplanowano mierniki w sposób uniemożliwiający rzetelny pomiar i obiektywną ocenę efektywności wykorzystanych środków.

Najwyższa Izba Kontroli zaopiniowała pozytywnie z wyjątkiem sprawozdania Rb-28 sporządzone przez dysponenta części 41 sprawozdania budżetowe oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za czwarty kwartał 2019 r. Sprawozdanie Rb-28 nie odzwierciedlało rzetelnego obrazu poniesionych wydatków na inwestycje i zakupy inwestycyjne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła poziom kontraktacji środków europejskich na koniec 2019 r. oraz stopień realizacji planów certyfikacji na 2019 r. W zakresie wydatków z budżetu środków europejskich realizowanych przez dysponenta trzeciego stopnia nie stwierdzono nieprawidłowości. W odniesieniu do beneficjentów środków z budżetu Unii Europejskiej realizujących projekty w ramach działania 2.3 – Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach, w ramach programu operacyjnego „Infrastruktura i środowisko” 2014–2020 Najwyższa Izba Kontroli w 10 kontrolowanych jednostkach nie stwierdziła żadnych nieprawidłowości, a w 7 jednostkach stwierdzono nieprawidłowości, które miały głównie charakter formalny. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Dziękuję bardzo. Dziękuję za przedstawienie opinii Najwyższej Izby Kontroli. Przystępujemy zatem do części: dyskusja i pytania do przedstawicieli rządu.

Witam w tym momencie przedstawicieli rządu: pana ministra Sebastiana Skuzę – sekretarza stanu w Ministerstwie Finansów i panią minister Małgorzatę Golińską – sekretarza stanu w Ministerstwie Środowiska, zdalnie. Mam nadzieję, że obserwuje nas i jest gotowa do odpowiedzi. I do następnego punktu, już od razu przywitam panią minister Annę Moskwę – podsekretarza stanu w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, panią Patrycję Szpak-Lichotę – zastępcę prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie i pana Krzysztofa Wosia – również zastępcę prezesa Wód Polskich.

Otwieram dyskusję dotyczącą części – Środowisko. Proszę bardzo. Głosów w dyskusji nie ma. Wszystko jest jasne, opinie są pozytywne. Cieszę się bardzo między innymi dlatego, że tak naprawdę to sprawozdanie budżetowe za rok 2019 w znacznej części dotyczyło mnie. A, to zostało wzięte pod uwagę, tak? Ze względu na te głosy. Dobrze. Dziękuję bardzo.

Wobec tego stwierdzam zakończenie omawiania wykonania budżetu we właściwości Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

Przystępujemy zatem do rozpatrzenia opinii Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Proszę przedstawiciela komisji, pana posła Jerzego Maternę. W tym przypadku jest to członek tej komisji z jednej strony, a z drugiej strony członek Komisji Finansów Publicznych, który równocześnie będzie patrzył na to z pozycji Komisji Finansów Publicznych, tak? Czyli w dwóch osobach pan poseł występuje. Proszę bardzo, panie pośle, oddaję głos.

Poseł Jerzy Materna (PiS):

Dziękuję. Panie przewodniczący, szanowna Komisjo, mam zaszczyt złożyć sprawozdanie z posiedzenia Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, które odbyło się 23 czerwca 2020 r. Komisja omawiała wykonanie budżetu państwa za rok 2019 w zakresie części budżetowej 21 – Gospodarka morska, części 22 – Gospodarka wodna, państwowej osoby prawnej – Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, części 69 – Żegluga śródlądowa, części 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 4, 8, 10, 19, 59, 66 i 88, oraz części 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 050 – Rybołów-

stwo i rybactwo, oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego, a także programy wieloletnie w układzie zadaniowym.

Jeśli chodzi o część 21 – Gospodarka morska, obejmowała ona finansowanie zadań realizowanych przez 8 jednostek budżetowych, 2 uczelnie wyższe oraz Zespół Szkół Morskich w Świnoujściu. Realizacja dochodów ukształtowała się na poziomie 3537 tys. zł, natomiast wydatki wynosiły 1 064 305 tys. zł. Do najważniejszych zadań zrealizowanych w 2019 r. należy zaliczyć kontynuację programu „Ochrona brzegów morskich" – 34 000 tys. zł, realizację budowy drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską – 15 000 tys. zł, modernizację układu falochronów osłonowych w Porcie Północnym (dotyczy Gdańska) – 103 000 tys. zł, modernizację toru wodnego do Portu Północnego w Gdańsku – 141 000 tys. zł, modernizację toru wodnego Świnoujście–Szczecin do głębokości 12,5 m – 44 000 tys. zł, budowę dwóch wielozadaniowych jednostek pływających – 70 000 tys. zł, modernizację obiektów szkolnych Zespołu Szkół Morskich w Świnoujściu – 4000 tys. zł. Programy wieloletnie w układzie zadaniowym łącznie wynosiły 88 160 tys. zł i obejmowały wymienione zadania. Komisja zaopiniowała pozytywnie część 21.

Jeśli chodzi o część 22 – Gospodarka wodna, obejmowała ona finansowanie zadań realizowanych przez dwie jednostki budżetowe oraz państwową osobę prawną – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Dochody zostały wykonane w kwocie 42 233 tys. zł, a wydatki ukształtowały się po zmianach i wynosiły 1 519 082 tys. zł. Dotacje w 2019 r. dotyczyły realizacji między innymi zadań określonych w ustawie – Prawo wodne, zadań w ramach projektów „Projekt ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły" oraz „Projekt ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry", projektu pod nazwą „Zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze", wał przeciwpowodziowy Kwiatkowice – Rogów Legnicki, a także budowa wałów przeciwpowodziowych na rzece Wisłoce i potoku Kiełkowskim na terenie gminy Mielec. Komisja Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej nie wyraziła pozytywnej opinii z uwagi na to, że 8 osób głosowało za i 8 osób głosowało przeciw.

Jeśli chodzi o plan finansowy Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, jest to drugi rok funkcjonowania. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie zrealizowało przychody w kwocie 1 586 322 tys. zł. Dotacje z budżetu państwa stanowiły 59%, a przychody z prowadzonej ustawowej działalności, w tym w głównej mierze z wpływów opłat za usługi wodne… Wydatki ukształtowały się na poziomie 1 486 811 tys. zł. Jeśli chodzi o zrealizowane zadania, to omówiłem je w części 22 – Gospodarka wodna. Komisja Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej wyraziła pozytywne stanowisko do tej części budżetowej.

Jeśli chodzi o część 62 – Rybołówstwo, obejmuje ona finansowanie zadań bieżących, realizowanych przez głównego inspektora rybołówstwa morskiego oraz ministerstwo, jak również zadania instytucji zarządzających w ramach programu operacyjnego „Rybactwo i morze". Dochody wynosiły 2510 tys. zł, natomiast wydatki ukształtowały się w na poziomie 421 820 tys. zł, głównie na realizację programu operacyjnego „Rybactwo i morze" na lata 2014–2020. Komisja zaopiniowała pozytywnie część 62.

Jeśli chodzi o część 69 – Żegluga śródlądowa, obejmuje ona finansowanie zadań realizowanych przez 4 jednostki budżetowe oraz Technikum Żeglugi Śródlądowej. Dochody w części 69 wynosiły 836 tys. zł, natomiast wydatki po zmianach wynosiły 23 591 tys. zł. Środki były wydatkowane między innymi na pełne wdrożenie RIS dolnej Odry, modernizację systemu monitorowania ruchu statków w oparciu o system AIS oraz modernizację systemu monitorowania wizualnego na śródlądowych drogach wodnych. Komisja w głosowaniu 7 głosów za i 7 głosów przeciw nie wyraziła pozytywnej opinii.

Jeśli chodzi o część 83 – Rezerwy celowe, część 85 – Budżety wojewodów ogółem, Komisja wyraziła pozytywne opinie.

Jeśli chodzi o… Jako członek Komisji Finansów Publicznych i koreferujący proszę o zaopiniowanie wszystkich omawianych części pozytywnie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Dziękuję bardzo. Najwyższa Izba Kontroli, proszę bardzo.

Wicedyrektor departamentu NIK Paweł Trzaskowski:

Dziękuję. Pozwolę sobie przedstawić ocenę Najwyższej Izby Kontroli w odniesieniu do wykonania budżetu państwa w części 22 – Gospodarka wodna oraz odnośnie wykonania planu finansowego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Jeżeli chodzi o część 22 – Gospodarka wodna, to ustalony limit wydatków w tej części został wykorzystany przez ministra gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej prawie w 97% na dotacje dla Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, których udzielenie było legalne, celowe i gospodarne. W badanej próbie wydatków, która stanowiła ponad 80% wydatków poniesionych przez Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej jako dysponenta trzeciego stopnia, nie stwierdzono wydatków nielegalnych, niecelowych i niegospodarnych. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 22 – Gospodarka wodna na podstawie sprawozdań jednostkowych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki dysponenta trzeciego stopnia były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowe sporządzanie sprawozdań budżetowych, w tym sprawozdań w zakresie operacji finansowych z uwzględnieniem sprawozdań dysponenta trzeciego stopnia. Sprawozdania zostały sporządzone w terminie stosownie do przepisów rozporządzenia ministra finansów.

W obszarze realizacji wydatków budżetu państwa stwierdzono nieprawidłowości polegające między innymi na niepodjęciu działań mających na celu zapewnienie finansowania ze środków budżetu państwa realizacji zadań państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej, a także nieprawidłowość dotyczącą tego, że do pomiarów stopnia realizacji celów 12. funkcji państwa – Środowisko wykorzystywano miernik nieposiadający cech określonych przepisami prawa.

Jeżeli chodzi o wykonanie planu finansowego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie sposób wykonania rocznego planu finansowego w 2019 r. przez tę jednostkę. W PGW WP na dzień zakończenia kontroli trwały jeszcze prace nad sporządzeniem sprawozdania z wykonania planu finansowego za 2019 r., którego termin przekazania do ministra gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej oraz ministra finansów upływał 15 kwietnia. Kontrola Najwyższej Izby Kontroli kończyła się 10 kwietnia ze względu na przyjęty harmonogram kontroli budżetowej, który ma umożliwić wywiązanie się przez Izbę z jej ustawowych obowiązków przekazania opinii odnośnie wykonania budżetu państwa. W tym również terminie, czyli 15 kwietnia, sprawozdanie zostało przekazane do wyżej wskazanych odbiorców, z tym że już 28 kwietnia 2020 r. sprawozdanie zostało skorygowane i przekazane do ministra gospodarki morskiej oraz do NIK. Różnice pomiędzy danymi ujętymi w kolejnych wersjach sprawozdania wynosiły w poszczególnych pozycjach nawet kilkaset milionów złotych. Przyczyny tych różnic nie są znane, ponieważ skorygowane sprawozdanie z wykonania planu finansowego PGW WP wpłynęło do NIK po upływie 18 dni od dnia zakończenia kontroli w tej jednostce. W szczególności nie są znane przyczyny poniesionych kosztów w kwocie przekraczającej plan po zmianach o ponad 110 000 tys. zł, to jest o 7,5%, przy czym nie bez znaczenia jest fakt, iż w toku kontroli prezes Wód Polskich składał wyjaśnienia opisujące przyczyny poniesienia kosztów niższych od planu po zmianach o ponad 46 000 tys. zł, to jest o trochę ponad 3%. NIK stwierdza, że jest to już drugi rok, w którym niemożliwe jest potwierdzenie wiarygodności danych ujętych w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego PGW WP. W świetle powyższego NIK odstąpiła od oceny sprawozdania z wykonania planu finansowego w 2019 r. ze względu na brak możliwości jego weryfikacji.

Niezależnie od powyższego w toku kontroli stwierdzono nieprawidłowości polegające na niepodjęciu działań w celu aktualizacji planu finansowego w trakcie 2019 r. pomimo istniejących przesłanek, nieprowadzeniu bieżącego monitoringu realizacji planu finansowego pomimo dysponowania odpowiednią funkcjonalnością w systemie finansowo-księgowym, niesporządzeniu projektu planu finansowego w sposób określony w par. 3 ust. 4 rozporządzenia ministra rozwoju i finansów, dokonywaniu zmian w planie finanso-

wym jednostek organizacyjnych PGW WP na 2019 r. po zakończeniu roku budżetowego, a także niezgodnie z wewnętrznymi procedurami. Ponadto stwierdzono, że w jednym postępowaniu o zamówienie publiczne, zakończonym zawarciem umowy na kwotę ponad 318 tys. zł, wyznaczono termin składania ofert niezgodnie z przepisami ustawy – Prawo zamówień publicznych, a także nie dochowano terminu przekazania do Urzędu Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenia o wyborze wykonawcy. W przypadku jednej z 17 dotacji zawarto umowę niezgodnie z udzielonym upoważnieniem. Nierzetelnie sporządzono roczne sprawozdanie z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym. Ponadto stosowano mierniki realizacji planu finansowego w układzie zadaniowym, które nie posiadały cech określonych w rozporządzeniu ministra rozwoju i finansów w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminu opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej. Ponadto stwierdzono również, że powierzano pracownikom Wód Polskich zadania z zakresu rachunkowości niezgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych, a także nie ustalono oraz nieterminowo dochodzono zaległych należności. Badanie 82 zapisów księgowych i powiązanych z nimi dowodów księgowych na łączną kwotę ponad 672 000 tys. zł wykazało nieprawidłowości w zakresie zatwierdzania kontroli wstępnej, w tym kontroli merytorycznej, dowodów księgowych. Stwierdzono także przypadki ujmowania operacji gospodarczych w okresach sprawozdawczych niezgodnie z datą wystąpienia operacji gospodarczej.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli powyższe nieprawidłowości świadczą o niewystarczającej skuteczności systemu kontroli zarządczej, w tym o ustaleniu mechanizmów kontroli niestanowiących wystarczającej odpowiedzi na ryzyko wystąpienia nieprawidłowości. Najwyższa Izba Kontroli odstępuje także od wydania opinii o sporządzonych przez kontrolowaną jednostkę sprawozdaniach Rb-N i Rb-Z za czwarty kwartał 2019 r. ze względu na brak możliwości weryfikacji danych zawartych w tych sprawozdaniach. Należy podkreślić, że według sprawozdania z 28 kwietnia 2020 r. kwoty należności, między innymi należności krótkoterminowych, różniły się o kilkaset milionów złotych w porównaniu z tym wstępnym sprawozdaniem przedstawionym kontrolerom 27 marca 2020 r. Natomiast NIK stwierdza, że sprawozdania zostały przekazane do ministerstwa w terminie.

Dodatkowo chciałbym zwrócić uwagę, że wyniki kontroli wskazują, że nie monitorowano na bieżąco poziomu realizacji planu finansowego, pomimo że zgodnie z art. 252 ust. 2 ustawy – Prawo wodne plan finansowy jest podstawą gospodarki Wód Polskich. W związku z tym należałoby oczekiwać, że analizy jego wykonania będą wykorzystywane w procesie zarządzania jednostką. Należy również podkreślić, że w PGW nawet po zakończeniu roku budżetowego w kwietniu 2020 r. nie potrafiono wyjaśnić przyczyn odchyleń wykonania poszczególnych pozycji planu finansowego od planowanych wielkości. Najwyższa Izba Kontroli zwraca także uwagę, że w Wodach Polskich uznano za nieracjonalne porównywanie wstępnych danych wykonania planu finansowego za 2019 r. z wykonaniem planu w 2018 r. Zdaniem NIK znajomość przyczyn różnic w kolejnych latach w poszczególnych pozycjach planu finansowego jest niezbędna do podejmowania właściwych decyzji zarządczych. Natomiast przekonanie, że po zamknięciu ksiąg rachunkowych wartości wykazane w tym wstępnym sprawozdaniu z 27 marca, to jest w sprawozdaniu opracowanym po upływie terminu na sporządzenie zestawienia obrotów i sald za rok obrotowy, ulegną zmianie, wskazywało na wysoki poziom prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka braku wiarygodności ksiąg rachunkowych. I to ryzyko zmaterializowało się, czego dowodem jest sporządzenie 15 kwietnia 2020 r. sprawozdania z wykonania planu finansowego za 2019 r., które po kilkunastu dniach było korygowane. Istotne, nawet kilkusetmilionowe różnice w poszczególnych pozycjach planu finansowego wskazują, że księgi rachunkowe nie są prowadzone w tej jednostce rzetelnie na bieżąco. Dziękuję.

P.o. dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli Marek Adamiak:

Jeszcze jedno odnośnie do części 62 – Rybołówstwo. Marek Adamiak, dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni pań-

stwo, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa w 2019 r. w części 62 – Rybołówstwo. Wydatki objęte próbą były dokonywane do wysokości kwot ustalonych w planie, celowo i gospodarnie, zgodnie z przepisami prawa. Nie stwierdzono nieprawidłowości przy wykonywaniu środków z rezerwy celowej. Udzielenie, przekazywanie i rozliczanie wybranych dotacji następowało zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Stwierdzono natomiast nieprawidłowości polegające na niedokonywaniu blokady planowanych wydatków majątkowych w wysokości 15 800 tys. zł pomimo wystąpienia przesłanek do ich blokowania, to jest posiadania nadmiaru środków budżetowych wobec niedokonania zakupu dwóch statków do kontroli rybołówstwa morskiego. W związku z tym skierowano wniosek do ministra gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej w sprawie blokady planowanych wydatków budżetowych każdorazowo w przypadkach zaistnienia przyczyny ich niewykorzystania.

Najwyższa Izba Kontroli wydała pozytywną opinię na temat sporządzonych rocznych sprawozdań budżetowych i sprawozdań z operacji finansowych, w tym w ramach części 62. W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne minister gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej nie zgłosił zastrzeżeń i poinformował o realizacji wszystkich wniosków. Analiza budżetowa wojewodów w zakresie działu – Rybołówstwo i rybactwo została przedstawiona w 16 informacjach o wynikach kontroli opracowanych dla każdego z województw przez właściwą delegaturę Najwyższej Izby Kontroli. Należy podkreślić, że dochody i wydatki w tym dziale stanowiły znikomy udział procentowy w budżetach wojewodów i nie były przedmiotem szczegółowych badań Najwyższej Izby Kontroli. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Dziękuję bardzo. To są już wszystkie opinie Najwyższej Izby Kontroli, tak? Nie, jeszcze.

P.o. dyrektor Departamentu Infrastruktury Najwyższej Izby Kontroli Marek Maj:

Jeszcze nie.

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Proszę.

P.o. dyrektor departamentu NIK Marek Maj:

Marek Maj, dyrektor Departamentu Infrastruktury. Departament kontrolował działy: Gospodarka morska i Żegluga śródlądowa. Jeżeli więc chodzi o Gospodarkę morską, nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie dochodów budżetu państwa w części 21. Natomiast jeżeli chodzi o wydatki w części 21, ocena została obniżona ze względu na nieprawidłowości stwierdzone w urzędach morskich. Nieprawidłowości te dotyczyły naruszania przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych, polegającego na dokonaniu wydatków z przekroczeniem w trakcie roku planu finansowego urzędu morskiego ustalonego w poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej, dokonaniu także wydatków budżetu środków europejskich w łącznej kwocie prawie 150 000 tys. zł z rachunku bieżącego wydatków urzędu zamiast z rachunku bankowego do obsługi płatności lub z rachunku pomocniczego wydatków ze środków europejskich. Nierzetelnie także rozliczano umowy-zlecenia zawarte w szczególności z własnymi pracownikami w Urzędzie Morskim w Szczecinie. Odnośnie do sprawozdań budżetowych części 21 – nie stwierdzono nieprawidłowości. Zostały sporządzone prawidłowo na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej.

Jeśli chodzi o część 69, jeżeli chodzi o dochody, również pozytywnie zaopiniowaliśmy ich ponoszenie. Natomiast w przypadku wydatków negatywnie oceniliśmy wydatkowanie kwoty 1300 tys. zł na remont jednostki pływającej i nadzór nad tym remontem. Remont był wykonywany przez Technikum Żeglugi Śródlądowej. Technikum było zleceniodawcą. Wydatki te zostały poniesione niezgodnie z zawartymi umowami i na podstawie niezgodnego ze stanem faktycznym protokołu końcowego odbioru robót. Działania dyrektora Technikum Żeglugi Śródlądowej NIK oceniła jako niegospodarne i nierzetelne. W tym przypadku negatywnie oceniliśmy również brak skutecznych działań nadzorczych ministra w stosunku do Technikum Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu. W części 69 w księgach rachunkowych Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej jako

dysponenta trzeciego stopnia stwierdziliśmy również 15 dowodów na kwotę 63 900 zł, które dotyczyły zadań z innych części, których minister gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej również jest dysponentem – z części 21 i 22. W związku z tym sprawozdanie z realizacji planu wydatków budżetowych (sprawozdanie Rb-28) dotyczące części 69 zostało również u nas… Zgłosiliśmy do niego po prostu zastrzeżenia. Pozostałe sprawozdania zostały wykonane prawidłowo. To wszystko. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Dziękuję bardzo. To są już wszystkie opinie Najwyższej Izby Kontroli w poszczególnych częściach. Przystępujemy zatem do dyskusji. Otwieram dyskusję. Do dyskusji zgłosił się pan poseł Marek Sowa. Proszę bardzo, oddaję głos.

Poseł Marek Sowa (KO):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, przyznam szczerze, że opinia Najwyższej Izby Kontroli dotycząca gospodarki wodnej, zwłaszcza w części dotyczącej Wód Polskich, jest druzgocąca. Żeby ją krótko podsumować: wydaje się, że w przedstawione dokumenty trudno wierzyć. Trudno mi w ogóle wyobrazić sobie, skąd na przestrzeni kilku tygodni po oddaniu sprawozdania takie różnice wystąpiły. To świadczy o tym, że cała dokumentacja jest prowadzona całkowicie niewiarygodnie, że… błędy kompromitują kierownictwo… Halo?

Głos z sali:

Dobra, dobra. Dzięki bardzo. Niech mi pani powie jedną rzecz…

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Zwracam się do pozostałych państwa posłów, aby wyłączyli mikrofony, ponieważ tworzy się pogłos z opóźnieniem. Proszę bardzo, panie pośle, oddaję głos. Wszystkich, którzy zdalnie pracują, proszę o wyłączenie mikrofonu w tym momencie z wyjątkiem pana posła Marka Sowy. Proszę bardzo.

Poseł Marek Sowa (KO):

Jeszcze raz powtórzę, że wydaje się, że tak duże rozbieżności i wprowadzone korekty świadczą o tym, że ta dokumentacja, po pierwsze, nie jest prowadzona na bieżąco i na pewno jest prowadzona nierzetelnie. Te uwagi Najwyższej Izby Kontroli kompromitują kierownictwo Wód Polskich, ale również bardzo mocno obciążają osoby nadzorujące w ministerstwie tę jednostkę. Przypominam sobie doskonale czas pracy nad projektem ustawy. Wiele zarzutów i uwag było wówczas zgłaszanych. Politycy PiS nie chcieli niczego tak naprawdę uwzględnić. Dzisiaj mamy tego efekty. Oczywiście kwestia dokumentacji i uwag to jest jedna rzecz. Tutaj pozostawiam decydującą rolę Najwyższej Izbie Kontroli.

Dla mnie to, co jest najgorsze, to jest to, że trzeci rok z rzędu praktycznie nie są realizowane zadania, które w ramach gospodarki wodnej powinny być realizowane. Mam tutaj głównie na myśli te działania związane z poprawą bezpieczeństwa przeciwpowodziowego. Jeśli popatrzę sobie na te wydatki, których rząd wielkości jest na poziomie 1 200 mln zł za ubiegły rok, w tym na przykład program górnej Wisły i Odry, który jest realizowany z Banku Światowego za niespełna 200 mln zł, to muszę państwu powiedzieć, że to są środki, które były realizowane na poprawę bezpieczeństwa przeciwpowodziowego przez jedno województwo. Ta skala niedofinansowania zadań jest tutaj po prostu kolosalna. W związku z powyższym te sytuacje, które w ostatnich dniach, w ostatnich tygodniach mogliśmy widzieć w województwie małopolskim, a później w podkarpackim, nie są bez przyczyny. Trzeci rok zapaści w finansowaniu zadań z zakresu gospodarki wodnej powoduje taką a nie inną sytuację, że naprawdę przy stosunkowo niewielkich opadach – bo nie ma co porównywać tych opadów do tych największych powodzi, z którymi mieliśmy do czynienia wiele lat temu – ta sytuacja jest po prostu taka, jaka jest.

Bulwersuje mnie sprawa, że zadania nie są realizowane również w moim województwie – w województwie małopolskim. Bulwersuje mnie również stosunek kierownictwa Wód Polskich, które odmawia parlamentarzystom uzyskania dostępu do materiałów na poziomie regionu. Wraz z posłem Miszalskim udaliśmy się dwa tygodnie temu z kontrolą do Wód Polskich. Do dziś nie mamy żadnych materiałów, ponieważ jest całkowita

blokada na poziomie centrali. To jest złamanie – przypomnę – wykonywania mandatu posła i senatora.

Nie dziwię się zatem, że nawet komisja, w której większość stanowią politycy PiS, nie zaopiniowała tej części budżetu w sposób pozytywny i nie ma pozytywnej opinii komisji środowiska dla Wód Polskich, bo siłą rzeczy jeśli zadania nie są realizowane, to takiej opinii być nie może. Jeśli księgi są prowadzone w sposób skandaliczny, gdzie występują tak gigantyczne różnice, gdzie gubią się setki milionów złotych, a później się znajdują i na przestrzeni kilku dni te dane ulegają tak radykalnym zmianom, o czym w sposób precyzyjny pisze Najwyższa Izba Kontroli, to ta opinia po prostu nie może być pozytywna. W ogóle warto z tą oceną ogólną, z pierwszą częścią oceny Najwyższej Izby Kontroli, zapoznać się precyzyjnie, bo muszę powiedzieć, że pan dyrektor, przedstawiając tę opinię, był bardzo dyplomatyczny. W tej części w formie pisemnej jest to wyrażone – powiedziałbym – bardzo wprost. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę bardzo, pani poseł Zofia Czernow.

Poseł Zofia Czernow (KO):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, będę kontynuować to, co rozpoczął poseł Marek Sowa. Niezależnie od kontroli NIK, która absolutnie potwierdza to, co widzimy w terenie, trzeba wyraźnie powiedzieć, że w terenie – ja jestem posłem z Dolnego Śląska – między innymi w Bogatyni mieliśmy niedawno bardzo poważne uszkodzenia na skutek powodzi i w innych miejscach. Na szczęście u nas tak duże opady jak na Podkarpaciu nie wystąpiły, ale gdyby wystąpiły, to sytuacja byłaby ponownie bardzo tragiczna, bo niestety nic się nie robi, jeżeli chodzi o regulację brzegów rzek. Są nie tylko wielkie namuliska, ale również zakrzaczenia, a nawet rosną drzewa w ciekach wodnych, które są niebezpieczne. Kompletnie nic się nie robi. Jeszcze niedawno była taka sprawdzona formuła, że dawne RZGW – że tak się wyrażę – wspólnie z samorządami dogadywały się w sprawie wspólnej partycypacji, żeby przyśpieszyć zadania, które są zagrożeniem w stanie zwiększonych opadów. Niestety teraz nie dość, że w ogóle o tym nie ma mowy, bo samorządy skarżą się, że się nic nie dzieje – kilka razy zgłaszałam różne interwencje, ale to oczywiście nic nie dało – ale gołym okiem widać, że nic się nie robi w tym zakresie. Jeżeli odpuścimy sobie jeden rok, to później będzie bardzo trudno te sprawy uregulować.

Ja w tej chwili nie chcę mówić o tym, że… pokazywać danych z różnych okresów, żebym nie była posądzona, że to jest jakaś przedwyborcza dyskusja. Absolutnie nie. Wyraźnie…. Wszyscy chyba to widzą gołym okiem. Kontrola Najwyższej Izby Kontroli absolutnie to potwierdza. Po pierwsze, jeżeli chodzi o Podkarpacie, to wyraźnie po tych ostatnich wydarzenia, które miały miejsce w zakresie podtopień czy wręcz powodzi – z rocznika Głównego Urzędu Statystycznego wyraźnie wynika, że sukcesywnie od 2015 r. każdego roku jest mniej nakładów na Podkarpacie, jeżeli chodzi o ochronę wód i zabezpieczenie przeciwpowodziowe. A teraz, kiedy czytam protokół NIK, że na przykład jeśli chodzi o stopień likwidacji skutków powodzi w majątku Skarbu Państwa związanym z gospodarką wodną osiągnięto miernik 10% wobec 100% zakładanego – to po pierwsze. Kolejna sprawa. Nie będę tego rozwijać, bo każdy może sobie to przeczytać. Planowanie i koordynacja zarządzania ryzykiem powodziowym – 23% wobec planowanego 50%. Te wskaźniki tylko potwierdzają, że w terenie nic się nie dzieje.

Myślę, że dwa lata – w ogóle te Wody Polskie powstawały w wielkich bólach, nie będę wracać do tych spraw kadrowych, które się działy, ale to naprawdę było szokujące – i rezultatów nie ma. Myślę, że trzeba sobie obiektywnie powiedzieć, że efekty rzeczowe prowadzonej działalności nie przyniosły zakładanych rezultatów gospodarczych. To, co było mówione, jak teraz będzie pięknie, jak się dużo zrobi – niestety tego się nie realizuje. Apeluję, żeby zastanowić się nad tym, co dalej, bo niedługo będzie taka sytuacja, że będzie taka skala zaniedbań, że tego się w krótkim okresie nie nadrobi. Wiele lat byłam w samorządowcem i ja wiem, co to znaczy, jeżeli nie robi się tego sukcesywnie, jak się odstępuje z roku na rok. Później po prostu trudno to nadrobić…

Poseł Jerzy Materna (PiS):

Przykładem jest Warszawa…

Poseł Zofia Czernow (KO):

Ale ja nie mówię o Warszawie, ja mówię o Jeleniej Górze. Ale w Warszawie to…

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Panie pośle,…

Poseł Zofia Czernow (KO):

Ale proszę mi nie przeszkadzać.

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Panie pośle Jerzy Materna, proszę nie przerywać wypowiedzi.

Poseł Zofia Czernow (KO):

A Wisła? Kto zarządza Wisłą, panie pośle? Kto? Czy to nie są Wody Polskie? Niestety cieki wodne są tutaj bardzo ważne i ich przepustowość. Jest mi po prostu przykro, że taki jest wynik. Absolutnie jest mi przykro, bo to na tym cierpią ludzie, a to jest niewydolna firma niestety. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy są inne głosy? Pani minister, chociaż tutaj jeszcze… Ponieważ z wypowiedzi pana posła Marka Sowy wynikał wniosek o negatywną opinię dla Wód Polskich, czy pan poseł chce to sprecyzować? Proszę bardzo, oddaję jeszcze głos.

Poseł Marek Sowa (KO):

Panie przewodniczący, dokładnie tak, w tej części dotyczącej gospodarki wodnej i przedsiębiorstwa Wody Polskie wnoszę o to, aby opinia była negatywna, biorąc pod uwagę zarówno stanowisko komisji środowiska, jak również przedstawiony raport NIK. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Dziękuję bardzo. Tak też zrozumiałem. Wniosek został dobrze sprecyzowany. Proszę bardzo, pani minister Anna Moskwa.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej Anna Moskwa:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, zanim się odniosę, to dokonam kilku sprostowań. Po pierwsze, to nie była komisja środowiska, tylko Komisja Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Po drugie, opinia dotycząca wykonania planu finansowego samej komisji była pozytywna, natomiast w części 22 była negatywna, czyli w tej ministerialnej. Nie potrafię tego uzasadnić. Jedynie mogę sobie to wytłumaczyć tym, że ktoś nie dobiegł, albo innym banalnym powodem, natomiast nie sądzę, żeby ona miała charakter merytoryczny, bo w tej części ministerialnej nie widzimy żadnych uchybień.

Natomiast w ogóle co do Wód Polskich jako takich i tej części finansowej – rozumiem, że trwa kampania i pewne rzeczy państwo posłowie muszą powiedzieć, natomiast pozwolę sobie odnieść się do tego merytorycznie. Przypominam, że w 2018 r. – z uprzejmości nie będę się odnosiła do wydatków na gospodarkę wodną w poprzednich latach – dotacja z samego budżetu państwa to było prawie 1 100 000 tys. zł, a w 2019 r. na gospodarkę wodną – mówię wyłącznie o dotacji przekazanej Wodom Polskim – to jest 1 463 000 tys. zł, czyli prawie 500 000 tys. zł więcej w skali roku na gospodarkę wodną. Tu się mieszczą zarówno zadania przeciwpowodziowe, zadania przeciwsuszowe, zadania utrzymaniowe, zwiększenie wynagrodzeń pracowników. Przypominam, że niektórzy z nich otrzymali po raz pierwszy podwyżkę od 2001, 2007, 2010 albo 2017 r. Średnio to jest 500 zł bezwzględnej podwyżki kwoty zasadniczej dla wszystkich pracowników Wód Polskich z wyrównaniem od stycznia 2019 r.

Przypominam również, że kontrola NIK dotyczyła wykonania planu finansowego. Państwo posłowie w swoich wypowiedziach próbowali troszeczkę poszerzyć zakres tej kontroli. NIK nie kontrolowała części merytorycznej zadań Wód Polskich. Odnosiła się

do planu finansowego. Na poprzedniej komisji prowadziliśmy dyskusję na ten temat z państwem z NIK, ponieważ państwo się odnoszą do sprawozdania finansowego. Pan dzisiaj wspomniał o tym, że to sprawozdanie finansowe to była wstępna wersja. Nie ma czegoś takiego jak wstępna wersja sprawozdania finansowego. Sprawozdanie finansowe jest przekazywane do 15 kwietnia, czyli w momencie, w którym państwa kontroli już nie było. Na 15 kwietnia Wody Polskie mają obowiązek posiadania ostatecznego dokumentu i taki dokument został do ministerstwa złożony. Różnice między tą wersją z 15 kwietnia a tą z 28 kwietnia wynosiły w wymiarze przychodów 6 tys., w wymiarze kosztów 728 tys. zł. Wynika to z prezentacji memoriałowej i kasowej. Wielokrotnie to tłumaczyliśmy państwu, że Wody Polskie funkcjonują w dwóch porządkach – w porządku ustawy o finansach publicznych, ale równocześnie w ustawie o rachunkowości mają różne przychody, zarówno z dotacji, jak i przychody z działalności gospodarczej i z wielu innych źródeł. Rzeczywiście plan finansowy ze sprawozdaniem finansowym nie mogły być do końca ze sobą kompatybilne. Niemniej jednak są to te same kwoty i sposób ich sprawozdawczości jest prawidłowy.

Przeczytam jeszcze opinię biegłego rewidenta, bo tę opinię również otrzymaliśmy. Wody Polskie, jak wszystkie inne podmioty, są poddawane takiej opinii i za poprzedni rok opinia datowana na 30 czerwca 2020 r., bo to jest ten czas, kiedy jest obowiązek przekazania opinii. Przypominam, że Wody Polskie pracują na tysiącu stu dokumentach finansowych… na milionie stu dokumentach finansowych w skali roku, więc wyobraźmy sobie skalę tych dokumentów. Jeżeli więc mówimy o nieprawidłowym zaksięgowaniu jednego pojedynczego dokumentu, bo o takich przypadkach tu rozmawialiśmy i tak również normalnie kontrola wygląda – to jest milion sto skala całości dokumentów. Biegły rewident, firma Grupa Gumułka, mówi:

„Naszym zdaniem, za wyjątkiem możliwych skutków sprawy opisanej w sekcji: podstawy, opinie, zastrzeżenia, zbadane sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej jednostki na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz jej wyniku finansowego i przepływów finansowych za rok obrotowy w zakończonym dniu" i tak dalej. „Jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa i postano wieniami statusu jednostki. Zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych zgodnie z przepisami rozdziału drugiego ustawy o rachunkowości".

Myślę, że w tej części finansowej więcej nie muszę tłumaczyć. Poproszę pana prezesa o kilka zdań na temat inwestycji w poprzednim roku i prowadzonych działań utrzymaniowych i inwestycyjnych. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Proszę bardzo. Tak, panie prezesie.

Zastępca prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie ds. ochrony przed powodzią i suszą Krzysztof Woś:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowna pani minister, szanowni państwo, oczywiście zmagamy się z jednej strony z powodzią, z drugiej strony z suszą. To nie jest, proszę państwa, wina Wód Polskich, które funkcjonują od 2018 r., bo sam proces inwestycyjny trwa dobrych kilka lat, dlatego że trzeba dokładnie przygotować całą dokumentację, czyli ten proces przedinwestycyjny, i potem sama inwestycja to jest na ogół, jeżeli chodzi o gospodarkę wodną, bardzo skomplikowana sprawa, bo w większości przypadków są to inwestycje wielofunkcyjne, dotykające wielu obszarów, zwłaszcza środowiskowych, i takie inwestycje prowadzi się kilka lat na ogół, proszę państwa. Jeżeli mówimy dzisiaj, że rzeczywiście doskwiera nam powódź albo doskwiera nam susza, to nie jest to wina ostatniego roku czy ostatnich dwóch lat, tylko to jest wina przynajmniej ostatnich pięćdziesięciu albo jeszcze więcej lat. To jest po pierwsze.

Po drugie, proszę państwa, jeżeli chodzi o… I to trzeba sobie powiedzieć otwarcie. Tak samo jeżeli chodzi o suszę, mamy i doświadczamy tego, że – tak jak pani poseł powiedziała – od 2015 r. nagle wszystkich zaczynają dotykać powodzie. Rzeczywiście, proszę państwa, mamy w tej chwili do czynienia ze zmianami klimatu. To są odczuwalne zjawiska również pogodowe, które charakteryzują się gwałtownością zjawisk i z tym musimy

nauczyć się żyć i, proszę państwa, przygotowywać się do tego. Rzeczywiście większość inwestycji, chociaż jest ich niewiele, biorąc pod uwagę skalę problemu w Polsce… Jesteśmy jednym z tych krajów w Europie, który jest ostatnim miejscu, jeżeli chodzi o możliwość korzystania z zasobów dyspozycyjnych wody. Gromadzimy tej wody 4 mld. Zresztą wszyscy to wiedzą i może nie będę tego już więcej powtarzał, ale to świadczy, proszę państwa, o jakości naszej infrastruktury, jeżeli chodzi o gospodarkę wodną. Wody Polskie, proszę państwa, rzeczywiście patrzą na wodę kompleksowo, dlatego że wszystko to, co dzieje się w małej zlewni, ma potem swoje odzwierciedlenie w dużej rzece. I odwrotnie – to, co się złego dzieje w dużej rzece, w momencie kiedy dochodzi do jakiejś ekstremalnej sytuacji, również ma swoje odzwierciedlenie w tych mniejszych ciekach. I to dobrze, proszę państwa, że jest podmiot w Polsce, który może na pewne rzeczy patrzeć kompleksowo, bo wtedy bardziej skutecznie rozumie te procesy i może podejmować właściwe działania.

Proszę państwa, jeżeli chodzi o ubiegły rok, oczywiście standardowo prowadziliśmy zarówno działania inwestycyjne, jak i utrzymaniowe. Utrzymaniowe dotyczą przede wszystkim tych zadań, które mają na celu utrzymanie w odpowiednim stanie technicznym już wybudowanej i istniejącej infrastruktury technicznej. Jeśli chodzi o ubiegły rok, to było ponad 4 500 zadań inwestycyjnych za kwotę prawie 400 000 tys. zł. Oczywiście mam to w rozbiciu na poszczególne województwa i jeżeli ktoś z państwa byłby zainteresowany, to oczywiście mogę bardziej szczegółowo na ten temat powiedzieć. Jeżeli chodzi o zadania inwestycyjne, to oczywiście te zadania również są prowadzone. W zeszłym roku wykonaliśmy tych zadań inwestycyjnych, proszę państwa, na sumę – tak jak pan poseł Sowa powiedział – na kwotę 1 200 000 tys. zł. Czy to jest mało, czy dużo? Myślę, że w skali tego, co się działo do tej pory w gospodarce wodnej, jest to całkiem niezły wynik, proszę państwa. Zrealizowano 226 przedsięwzięć inwestycyjnych, które są rzeczywiście finansowane z różnych źródeł. Mamy tutaj te źródła finansowania. Są one bardzo skomplikowane, bo począwszy od programu operacyjnego „Infrastruktura i środowisko”, poprzez właśnie kredyty Banku Światowego, Banku Rozwoju Rady Europy, poprzez środki narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska, poprzez środki budżetowe, a skończywszy, proszę państwa, coraz więcej na środkach własnych, czyli Wody Polskie te środki, które otrzymują z przychodów, przeznaczają właśnie na działania albo utrzymaniowe, albo inwestycyjne.

Jeżeli chodzi, proszę państwa, o ten Dolny Śląsk, to powiem tak. Dokładnie parę dni temu oddawaliśmy do eksploatacji – to było uroczyste otwarcie – zbiornik retencyjny Racibórz. To jest właśnie ochrona przeciwpowodziowa całej górnej Odry, w tym także Wrocławskiego Węzła Wodnego, dlatego że w ramach tej ochrony przeciwpowodziowej poza Raciborzem został również zmodernizowany cały Wrocławski Węzeł Wodny. Został zaprojektowany w taki sposób, aby można było bezpiecznie przeprowadzić falę powodziową, jaka zaistniała wtedy, kiedy na Odrze była największa powódź, w 1997 r., i zarówno zbiornik Racibórz, jak również Wrocławski Węzeł Wodny i wszystkie miejscowości, które leżą na tym dolnym odcinku, i górnym, i dolnym odcinku… to znaczy, przepraszam, górnym odcinku rzeki Odry, zostały przystosowane właśnie do tego, aby odprowadzić tę falę powodziową, jaka wtedy spustoszyła rejony Górnego i Dolnego Śląska i województwa opolskiego przede wszystkim.

Proszę państwa, jeżeli będą jakieś szczegółowe… O, jeżeli chodzi o kontrolę, powiem tak. Rzeczywiście sam pan poseł zauważył, że byliście państwo w zeszłym tygodniu w RZGW w Krakowie. Akurat to był ten moment, kiedy mierzyliśmy się z tymi nawalnymi opadami i rzeczywiście byliśmy bardzo zajęci z jednej strony monitoringiem tego, co się dzieje, a z drugiej strony udziałem w różnego rodzaju sztabach kryzysowych i w działaniach doraźnych, które miały na celu zabezpieczenie tych miejsc, które akurat były w tym momencie narażone na powódź. Żadnej odgórnej, proszę państwa, informacji w stosunku do regionów wodnych nie było, że mają nie udzielać państwu odpowiedzi. Wręcz przeciwnie, jesteśmy przedsiębiorstwem, które działa transparentnie, jesteśmy w stanie i gotowi odpowiedzieć na każde pytanie o każdej praktycznie porze. Jeżeli państwo również złożyliście takie zapytania, to obiecuję, że jak najszybciej te odpowiedzi zostaną państwu udzielone. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Dziękuję bardzo za te wyjaśnienia. Stwierdzam zatem zakończenie omawiania wykonania budżetu we właściwości Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. W związku z tym, że wpłynął wniosek o ocenę negatywną wykonania planu finansowego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie…

Wicedyrektor Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli Paweł Trzaskowski:

Przepraszam, panie przewodniczący, czy można jeszcze się odnieść?

Przewodniczący poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Nie będziemy tutaj prowadzić polemiki. Polemika pewnie była prowadzona pisemnie.

W związku z tym, że padł wniosek o negatywne zaopiniowanie planu finansowego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, wniosek ten zostanie poddany pod głosowanie na posiedzeniu Komisji 14 lipca.

Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny posiedzenia Komisji. Zamykam posiedzenie Komisji.